

УДК 378:338

О. Панухник, докт. економ. наук, доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

**ОСВІТА, БІЗНЕС, ВЛАДА: КЛАСТЕРНИЙ ПІДХІД ДО КОМПЛЕКСНОГО
ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО РІВНЯ**

О. Panukhnyk

**EDUCATION, BUSINESS, GOVERNMENT: CLUSTER APPROACH TO COMPLEX
ISSUES OF TRAINING FUTURE EUROPEAN LEVEL SPECIALISTS**

Сьогодні немає потреби доводити тезу про те, що система освіти суспільства має відповідати його стратегічним завданням. У Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті ще на початку 2000-х років зазначено, що освіта має стати стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені [1].

Теперішній загальний політичний та економічний стан справ у державі доводить, що Україна, формуючи свою новітню історію, знаходиться на порозі значних суспільних перетворень. Майбутні очікування щодо входження до європейської спільноти та перспективи подальшого вектору економічних реформ вже завтра будуть потребувати високопрофесійно підготовленого фахівця, готового працювати у європейському середовищі, обізнаного із законами, нормами і правилами ведення європейського бізнесу, спроможного негайно реагувати на виклики як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Твердження про те, що завдання академічної школи – надавати студентам освітню послугу, а не готувати їх до роботи, застаріло. Доказом цього є результати багатьох досліджень, які проводились серед викладачів університетів та роботодавців: респондентів просили оцінити за 10-тибальною шкалою, наскільки випускники володіють такими навичками, як креативне мислення, робота в команді, ін. Виявилось, що оцінки представників академічного середовища набагато вищі від оцінок представників бізнесу. Це ще раз свідчить про абсолютну відсутність єдності поглядів або їх суттєву відмінність щодо питання підготовки майбутніх фахівців європейського рівня та їх використання у галузях національного господарства. Не викликає сумнівів, що якнайскоріше університети мають змінити модель, за допомогою якої вони пропонують свої освітні послуги, оскільки очікування самих студентів також суттєво змінились, адже вони інвестують значні кошти та свій час в отримання вищої освіти. Університети мають переорієнтуватись на надання практичних навичок та активне залучення бізнесу для їх передачі.

Щодо сфери досліджень, то у переважній більшості, науковці здійснюють їх ізольовано від бізнесу і пропонують уже готовий результат, сподіваючись зацікавити ним підприємницькі структури. Крім того, виникає багато запитань щодо інтелектуальної власності та розрахунків. Бізнес має бути залучений до процесу дослідження, і чим на більш ранніх стадіях він увійде у цей процес, тим більш ефективним будуть його результати.

Органи місцевого самоврядування не повинні залишатися осторонь цих процесів і якнайактивніше підтримувати створення відповідних кластерів на своїй території.

Виходячи з вищезазначеного, співпраця між університетами, місцевою владою та місцевим приватним сектором повинна ґрунтуватися на наступних ключових положеннях:

1. Університет як драйвер економічного розвитку регіону:
 - роль університету як економічного новатора та центру для майбутнього економічного розвитку міста/регіону, в якому він розташований;
 - визнання того, що університети також належать до сфери бізнесу, та повинні диверсифікувати свою базу фінансування у ситуації кризи фінансування державного сектору;
 - чітка пріоритетність для університетів на основі економічних потреб та планів майбутнього розвитку міста/регіону; прагнення до досконалості в обраних ділянках знань.
2. Університет як інноваційний центр:
 - тісне залучення приватних компаній до фінансування та розвитку наукових проєктів, інноваційних технологічних центрів, наукових інкубаторів, тощо;
 - спільні підприємства для здійснення практичних досліджень, які розпочинаються із крихітної ідеї, та закінчуються спільними правами на інтелектуальну власність отриманого продукту;
 - дослідження або створення можливостей для моделювання всередині університету для місцевих компаній, а саме для підприємств малого та середнього бізнесу.
3. Університет, зорієнтований на запити роботодавців:
 - розроблені на замовлення університетські навчальні програми, у яких бізнесові кола разом з університетами формують зміст навчальних курсів;
 - тісна співпраця для визначення майбутніх потреб роботодавців щодо нових працівників-випускників університету;
 - стажування для випускників, професійна підготовка, розвиток особистих якостей;
 - розвиток навичок професорсько-викладацького складу;
 - підтримка професорсько-викладацького складу та студентів у підприємницькій діяльності, у тому числі надання досвіду роботи у місцевих компаніях.

Таким чином, необхідно перейти до сприйняття роботодавців як кінцевих споживачів освітніх послуг; університети повинні змінити свою модель функціонування та стати високоефективним бізнесом; необхідно привести структуру навчальних закладів у відповідність до потреб економіки; бізнес має визначитись з кваліфікаційною потребою у кадрах в довгостроковій перспективі; потрібно розвивати механізми інвестування бізнесу у науково-дослідницьку діяльність [2].

Література:

1. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mon.gov.ua/images/laws/Ukaz_Pr_347.doc
2. I Національний Форум «Бізнес і університети» // Електронний звіт за результатами I Національного Форуму «Бізнес і університети». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2014/04/ForumReport_Final.pdf